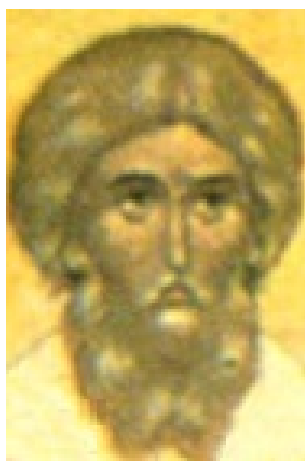

Вяра

20.03 по еретическия, †07 март по православния календар - Свв. седем свещеномъченици Херсонски - епископи Василий, Ефрем, Капитон, Евгений, Евтерий, Елпидий и Агатодор. Свети преподобни Павел изповедник. Свети преподобни Емилиан

Страдание на светите свещеномъченици Ефрем, Василий, Евгений, Елпидий, Агатодор, Етерий и Капитон, епископи в Херсон (IV в.)

Св

ети
свещеномъченик
Евгений епископ
Херсонски

В шестнадесетата година от царуването на Диоклетиан, светейшият Иерусалимски патриарх Ермон изпратил много епископи в различни страни и при различни народи да възвестяват, по примера на апостолите, словото Божие и да проповядват Христа.

Двама от тези епископи, Ефрем и Василий, дошли в тавроскитската страна и тук, в град Херсон, двамата се трудели известно време, проповядвайки истинния Бог на народа, който не Го познавал, и просвещавайки помрачените от тъмата на елинското идолослужение. След това епископ Ефрем, оставяйки жителите на Херсон на Василий, отишъл при скитите, живеещи по Дунава, и там с проповедта си обръщал мнозина към Христа и като претърпял твърде много скърби и трудове за Христовото благовестие, в седмия ден на март бил обезглавен.

Междувременно епископ Василий, изобличавайки заблуждението на неверните в Херсон и показвайки им правия път на спасението, предизвикал народния гняв: нечестивите го хванали, били го безмилостно и го изгонили от града. Като се отдалечил на една планина, той пребивавал в пещера; тази планина се намирала на сто стадия от Херсон и се наричала Партенон, което значи девическа, защото на нея било капището и идолът на някаква елинска богиня - дева. Пребивавайки в тази планина, Василий се радвал духом, че се е удостоил да претърпи рани и изгнание заради Христа, оплаквал гибелта на човешките души, прелъстени от дявола, и със сълзи се молел на Бога за обръщането им.

Така минало известно време. На един херсонски началник починал единственият син и бил погребан извън града. С голяма скръб родителите му седели на гроба, скърбейки и плачейки; настъпила нощта, а те не си тръгвали от гроба на сина им. И ето, насън им се явил починалият им син и им казал:

- Защо оплаквате смъртта ми? Вие не можете да ме вземете оттук жив, защото не могат да ме възкресят нашите богове, бездушни идоли, изобретени от бесовете за съблазън и погубел на хората. Ако искате да ме оживите, кажете на този

странник, когото биха и изгониха, да се помоли за мен на своя Бог, Когото проповядва: защото Той е истинен Бог, имащ власт над живи и мъртви, и силен да ме възкреси от мъртвите по молитвите на оскърбления от вас мъж.

Родителите веднага се събудили и разказали един на друг своето видение, и се удивили, че то било едно и също и у двамата. Те радостно побързали към града и радостно разказали за това на приятелите си. Още щом настъпил денят, започнали навсякъде да търсят Божия човек, и го намерили в споменатата пещера. Градският началник със своите домашни дошъл при него, припадайки в светите му нозе, и го молел да възкреси сина му.

- Как мога да направя това аз, като съм грешен човек? - възразил светецът - Но вие ще получите това, за което просите, ако повярвате в проповядвания от мен Бог, Който единствен е силен да вдигне мъртвите от гроба.

- Ако получим сина си жив - казали родителите на починалия юноша, - всичко, което кажеш и заповядаш, ще направим от цялото си сърце.

Божият светител Василий станал и тръгнал с тях към гроба, и когато отместили камъка от гроба, влязъл вътре, осенил починалия с кръстното знамение и дълго се молел на Бога; след това взел вода, осветил я и излял върху мъртвия с призоваване на Пресветата Троица, по подобие на светото Кръщение. Мъртвият веднага оживял и заговорил, славейки Бога. Страх и ужас обхванал всички, които били там, а родителите - неизказана радост. Всички падали в нозете на светителя, наричайки го велик и признавайки проповядвания от него Бог за истинен и всесилен. Взели Божия архиерей, свети Василий, и с голяма чест го повели към града. Началникът с целия си дом повярвал в Христа и се кръстил, а също и много от народа, които видели това чудо, се

присъединили към верните. И Христовата Църква в Херсон започнала да се разраства, а елинските капища постепенно да се изпразват.

Виждайки запустяването на своите капища, дяволът влязъл в сърцата на живеещите тогава в Херсон иудеи и те научили елините да въстанат срещу християните, и най-вече срещу техния вожд, и да го убият.

- Ако учителят на християните бъде убит, то и християнството лесно ще се погуби - казвали те.

Събрало се безчислено множество въоръжени нечестиви; и с шум и виковете внезапно нападнали Божия архиерей, извели го от къщата, вързали нозете му, и като го обкръжили, го влачили по градските улици, били го с тояги и камъни и го тъпчели с крака. Довлекли го да мястото, където от християните бил поставен стълп, увенчан с кръст; тук Христовият светител предал на Бога своята свята душа и загинал страдалчески в седмия ден на март, в който и свети Ефрем бил посечен с меч в Скития.

Тялото на свети Василий било извлечено извън градските порти и хвърлено на кучетата и птиците. Много дни то лежало, без да бъде погребано, но запазвано от Бога, оставало невредимо; нощем над това страдалческо тяло се явявала пресветла звезда, и един вълк, стоейки около него, го пазел от кучетата, а денем над тялото летял орел и не допускал да се приближават хищните птици, докато християните не го взели тайно през нощта и не го погребали с чест.

След убийството на светия епископ Василий, един от учениците му се отправил по море към Хелеспонтските страни и там намерил трима епископи: Евгений, Елпидий и Агатодор, трудещи се в Христовото благовестие; те били изпратени на проповед от светейшия Ермон, патриарх Иерусалимски,

заедно със свети Ефрем и Василий. Намирайки ги там, ученикът им разказал за смъртта на свети Василий, и те прославили Бога, увенчал Своя угодник със страдалчески венец. Като се посъветвали помежду си, епископите седнали в кораба и доплували до Херсонския град, желаейки да подражават на свети Василий. Те проповядвали Христа Бога в Херсон и числото на верните с всеки изминат ден се увеличавало. Но както срещу свети Василий, така и срещу тях дяволът въоръжил иудеите и елините; те се събрали и хванали светите епископи, вързали ги, влачили ги по улиците, били ги с дърва и камъни, докато светите мъченици не предали честните си души в ръцете на своя Господ. Телата им били извлечени от града през същите врата, през които обикновено изнасяли мъртвите да ги погребват, и били хвърлени навън да бъдат разкъсани от кучетата и птиците; но християните ги взели тайно и ги погребали с чест. Тримата свети епископи, Евгений, Елпидий и Агатодор, пострадали една година след убийството на свети Василий, също в седмия ден на март.

Няколко години по-късно, по времето на Константин Велики, когато той вече се скланял към християнството, в Херсон дошъл епископ Етерий, също изпратен от Иерусалимския патриарх. Виждайки, че неверният народ със своята лютост и ярост не допуска тук да се разпространява християнството, Етерий се отправил към Византия, при цар Константин, и се оплакал от нечестивия херсонски народ, притесняващ християните. Царят дал своето разрешение на християните да обитават в Херсон свободно и безпрепятствено и да правят своите събирания, за слава Божия, открито и свободно, а всички притесняващи християните заповядал да изгонят от града. С такава царска воля свети Етерий се върнал в Херсон и твърде много зарадвал Христовото стадо, а неверните се опечалили и смутили. Като построил християнска църква в града и дал добро устройство на всичко, епископът отново се

отправил към царя, за да му отдаде благодарност за доброто дело. На връщане се разболял, и като доплувал до остров Ааса, приел края на своя временен живот и началото на вечния. Верните го погребали и поставили стълп на гроба; високите дървета, израснали там, отдалече посочвали гроба на светеца. Свети Етерий починал в седмия ден на март, в който мъченически загинали и предишните епископи.

Свети
свещеномъченик
Капитон, епископ в
Херсон. Фрагмент
от миниатюра в
стара ромейска
минология.
Константинопол

Християните дълго оплаквали починалия; след това съобщили на цар Константин за смъртта на своя епископ и помолили за друг на неговото място. На мястото на Етерий бил изпратен блаженият Капитон, епископ на херсонската църква, и верните радостно го приели. Събрало се и голямо множество

неверни и пристъпвайки към новодошлия епископ, искали от него чудесно знамение в доказателство на правотата на неговата вяра, за да могат да повярват и те.

- Чудото - казали те, - нека бъде такова: да се запали една голяма огнена пещ и в нея да влезе християнският епископ, и ако не изгори и остане жив, тогава всички ще се кръстим.

Свети Капитон, уповавайки се на Бога, се съгласил на тяхното желание и заповядал да устроят голяма пещ. Когато я разпалили силно, светият епископ, при вниманието на целия народ, сложил върху себе си своя омофор и се помолил на Бога с умиление, да яви Своята божествена сила, както някога във Вавилонската пещ, за уверение на неверния народ. След продължителна молитва и след възгласа на дякона на всеослушание "Да внимаваме" светителят влязъл в пещта и стоял в пламъка около час, молейки се и държейки ръцете си издигнати към небето, и силният огнен пламък не му навредил с нищо; след това, събрал горещи въглени във фелона си, излязъл невредим пред народа. Виждайки това преславно чудо, всички се изпълнили с велико удивление и страх; защото видели, че даже одеждите на светителя са недокоснати от огъня и че фелонът му, пълен с горещи въглени, не изгаря.

- Един е Бог - извикал народът с гръмък глас и като с едни уста, - християнският Бог, велик и силен, запазил Своя раб неизгарящ в пещта!

Тогава целият Херсон и тази страна приели християнската вяра, уверявайки се чрез преславното чудо в нейната истинност. За това чудо било възвестено на великия Константин и разказано на светите отци на първия вселенски събор в Никея, и всички, прославяйки Бога, се удивлявали на великата вяра на свети Капитон и неговата ревност по Бога.

След няколко години свети Капитон отпътувал с кораб от

Херсон за Цариград; надигнала се буря и вълните изтласкали кораба към устието на река Днепър; там неверни и безбожни хора ограбили кораба и пленили всички, които били в него, а самия Божий архирей Капитон потопили във водата.

Той загинал мъченически в двадесет и първия ден на декември, но паметта му е причислена към предишните Херсонски светители, пострадали в седмия ден на март. Неговата свята душа е съединена с тях на небесата, и седемте Божии архиереи, херсонски епископи, като седемте най-главни ангели заедно предстоят пред Пресветата Троица, Отца и Сина и Светия Дух, Единия Бог, прославяйки Го с всички светии во веки. Амин.

Кондак, глас 2:

Светоносный день наста, пастырей епископствовавших светло в Херсоне: ихже воспеваем праздник, пострадавших за Христовы овцы. Священномученицы, молитесь пастыреначальника Христа, и нас причести деснаго овец стояния, да вопием вам: радуйтесь священнии отцы, за Христа кровь свою излившии.

(Настана светоносният ден на пастирите, началствали светло в Херсон, чийто празник да възпеем. Пострадали за Христовите овци, Свещеномъченици, молете Пастиреначалника Христа и нас да постави при овците, застанали отдясно, за да зовем към вас: радвайте се, свещени отци, пролели кръвта си за Христа.)

В памет на преподобния Павел Изповедник (IX в.)

Свети Павел бил епископ на град Плусиада по времето, когато в църквата възникнала ереста на иконоборците.

Виждайки как противниците на светите икони неистовстват против Христовата вяра, как извращават установеното от светите апостоли, с какво пренебрежение се отнасят към честните икони, какви хули произнасят срещу тях, преподобният излязъл срещу тях като победоносен Божий воин и, като със стрели, ги поразявал със словата на Божествените Писания. За това той претърпял преследвания, изгнание и всякакви беди в живота. В такива доблестни подвизи той предал с мир духа си на Господа и се преселил в горното, толкова обичано от него, Царство.

В памет на преподобни Емилиан (VI в.)

В Рим живеел един човек на име Викторин, който в младите си години много грешал, а след това, в старостта си, се опомнил и спомняйки греховете си, треперел пред Божия съд. Като отишъл в един от светите манастири и помолил игумена да го приеме, се отказал от всички светски привързаности и станал монах; целия себе си отдал на покорност и послушание, спазвайки заповяданото му и изнурявайки тялото си денем и нощем. В монашески образ му било дадено името Емилиан. Непрестанно държейки в душата си паметта за смъртта и винаги готвейки се за страшния Божий съд и за отговора за греховете си в деня на изпитанието, Емилиан винаги се намирал в страх от вечните мъки; с този страх той така изнурил и изсушил тялото си, че всички братя, живеещи в манастира от любов към Бога, се удивлявали на това велико умъртвяване на плътта, смирение и труд. И всички се стараели да подражават на живота му и да се сравнят с подвизите му в послушание, за да очистят с такова многотрудно покаяние греховете си; виждали как той всеки ден търпи глад, жажда, лежи прострян на земята, малко спи, измъчва и съкрушава тялото си - и получавали велика полза от това.

Манастирът, където се подвизавал Емилиан, бил построен на висока планина, имаща на единия от склоновете си пещера; и блаженият Емилиан имал обичай тайно от всички, късно вечер да се отдалечава от манастира в тази пещера и там да се моли със сълзи цяла нощ до сутринта.

Минало много време и веднъж игуменът срещнал Емилиан да излиза от манастира в късен нощен час. Като не знаел по каква работа излиза от манастира този брат, игуменът оставил келията си, тръгнал след него тайно и като видял, че той влязъл в пещерата, застанал около нея и решил да чака, докато излезе, за да узнае от него защо влиза в пещерата. След немного време небесна светлина, по-ярка от слънчевите лъчи, внезапно озарила тази планина и игуменът видял преподобни Емилиан стоящ в пещерата с издигнати нагоре ръце и молящ се на Бога; и небесна светлина слизала върху главата на блажения. При вида на това игуменът бил обзет от ужас и страх; по обратния път към манастира той вече бягал в трепет и едва могъл да пристъпи с крака от велик ужас. Когато стигнал до манастирските порти, чул глас от небето, който казал:

- Емилиане, прощават ти се греховете.

Игуменът се ужасил още повече, влязъл в келията си и в мълчание очаквал разсъмването. Желаете всички братя да получат полза от това, игуменът, след утренята, се обърнал пред всички към Емилиан и го попитал:

- Къде беше тази нощ, брате?

Преподобният се поклонил на игумена и отговорил:

- В манастира, с братята, спях цяла нощ.

Но игуменът го изобличил и го принудил да не скрива Божията милост, явявана на истинно каещите се грешници.

Емилиан бил принуден да открие тайната пред всички братя, и разказал как от престола на милосърдието слезли върху него светлината и гласът. Тогава игуменът заговорил на братята:

- Слушайте, мои възлюбени братя. Всемогъщият Бог и в мълчание би могъл да прости греховете на този брат, но заради нас, за да възбуди сърцата ни към покаяние, му е изпратил Своята милост в образ на светлина заедно със Своя глас, за да узнаем и ние и да прославим милостта и човеколюбието на нашия Творец, Който е близо до истинно каещите се.

Известен по такъв начин за това, че грехът му е простен, преподобни Емилиан прекарал останалото време от живота си в душевна радост и отишъл при непристъпната Светлина, за да слуша гласа на радостта и веселието на праведниците, ликуващи в небесните селения во веки.

ЧЕТИ-МИНУТЕ

{{_LINK1_}}